

opusdei.org

45. Co říká evangelium o Filipovi?

Jedna z 54 částých otázek o Ježíši Kristu a církvi, na které odpovídá tým profesorů historie a teologie Navarrské univerzity.

11.10.2023

Jedná se o spis obsažený v II. Kodexu sbírky koptských kodexů Nag Hammádí (NHC), který se nyní nachází v koptském museu v Káhiře. Nemá nic společného s „Evangeliem

podle Filipa“, které cituje svatý Epifan, jenž říká, že ho používali někteří heretici z Egypta, nebo o němž se zmiňují církevní spisovatelé jako o manichejcích.

Spis Nag Hammádí (NHC II 51,29-86,19) má na konci název „Evangelium podle Filipa“, ačkoliv to ve skutečnosti evangelium není - nevypráví o životě Ježíše - a ani se v textu na autora Filipa nikde neodkazuje. Tento titul je pozdější dodatek k původnímu textu, pravděpodobně v řečtině kolem III. století, na základě výroku připisujícímu se tomuto apoštolu, že Josef tesař vyrobil kříž ze stromů, jež on sám zasadil (91).

Toto dílo obsahuje asi sto více méně propracovaných myšlenek bez nějaké návaznosti. O sedmnácti z nich se říká, že to jsou Pánovy výroky, a z nich devět pochází z kanonických evangelií a zbytek jsou

výroky nové. Ve většině případů se jedná o věty opsané z dřívějších zdrojů mající homiletický nebo katechetický charakter. Odráží zvláštní gnostickou nauku, i když se částečně podobají jiným gnostickým heretikům, jako například valentiniáni.

Tedy:

a) Chápání nebeského světa (Pleroma) utvořeného ve dvojicích (Otec a Sofie na vyšším stupni, Kristus a Duch svatý - tento poslední jako rodu ženského - a Spasitel a Sofie na nižším stupni, ze které pochází svět materiální).

b) Rozlišování různých Kristů, mezi nimi Ježíš, jak se objevil na zemi.

c) Pojetí spásy, už v tomto světě, jako jednoty duše (element ženský v člověku) s andělem pocházejícím z Pleromy (element mužský).

d) Rozlišení mezi lidmi duchovními (pneumatici), kteří tohoto sjednocení dosahují, a živočišnými a pozemskými nebo materiálními, kteří ho dosáhnout nemohou.

Co nejvíce přitahuje pozornost k tomuto evangeliu je to, co se v něm říká o Ježíšovi a Magdaléně. Je líčena jako Kristova „společnice“ (36) a říká se, že „ji Pán několikrát políbil (na tvář)“, protože ji miloval více, než všechny apoštoly (59). Tyto výrazy, které se na první pohled mohou zdát erotickými, se používají proto, že symbolizují dokonalost Magdalény, jež je vlastní gnostikovi, a toto světlo jí udělil sám Kristus.

Podobně je tomu, když mluvíme o „svatební komnatě“ jako o svátosti - nebo doslova o tajemství -, která vrcholí křtem, pomazáním, eucharistií a vykoupením. Obraz manželství se používá jako symbol

sjednocení duše a anděla v této svátosti „svatební komnaty“.

V evangeliu podle Filipa taková svátost představuje nabytí původní jednoty člověka již v tomto světě, která vyvrcholí ve světě nebeském, což je pro autora ta skutečná „svatební komnata“.

54 otázek o Ježíši Kristu a církvi

Gonzalo Aranda

.....

pdf | dokument generován automaticky
z <https://opusdei.org/cs-cz/article/45-corika-evangelium-o-filipovi/> (03.04.2026)